

האם ספר הישר הוא בר סמכא או לא

ספר זה אין לנו מספיק מידע כדי לקבוע עליו מסמרות, אבל יש לציין כמה נקודות.

(א) ההקדמה לספר היא תמוהה ומוזרה וסגנון ההקדמה נראה שהוא סגנון מחבר הספר עצמו, מה שמעלה שאלות בקשר לספר.

(ב) בהקדמה נזכר שספר הישר הכתוב בספר יהושע הכונה לספר הזה, דבר שהגמ' לא הכירה ונקטה שהכונה לספר בראשית שנקראו האבות ישרים, וגם שאר הדעות בחז"ל וכל המפרשים לא הכירו שהיה ספר בזמן יהושע שנקרא בשם ספר הישר שאליו מכוון הפסוק.

מה שמעלה צד שמא לא ניתן שם זה לחיבור אלא בכונה תחילה לומר דמש"כ
"ללמד לבני יהודה קשת הנה היא כתוב על ספר הישר" בא ללמד על ספר זה
שנזכרו בו מלחמות ישראל, מה שממילא מעלה שאלה של אמינות על כל החיבור.
ויש לציין דגם כל חלק המלחמות בספר הישר מועתקות בעיקר מהחיבור הנקרא
מדרש ויסעו, ולמה לא יציין בעל הספר יהושע למקור.

וכמו כן הרי מדרש ויסעו עצמו הוא מאוחר למקרא שנזכר בו רבותינו א"כ ספר
יהושע לא היה לו מדרש ויסעו וכ"ש שלא היה לו ספר הישר הזה.

ג) הראשונים שדנו בבירור אמיתות מלחמות בני יעקב או דברי הימים למשה לא
הביאו שדברים אלו נזכרו כבר בספר הישר, ויש הרבה ראשונים כאלה כמו שצינתי
בהקדמתי לאוסף מדרשים שיצא לאור ע"י זכרון אהרן.

ד) אין שום ראשון או קדמון שהביא שום דבר מספר הישר לפני שנדפס (אלא לכל
היותר הזכיר את הספרים שמהם שאב ספר הישר בשם המפורש) מה שמגלה שאף
אחד לא היה לפניו חיבור זה.

ה) הספר הישר נכתב בלשון מקרא (תנ"ך) כדי להעיד מתוכו על קדמותו, לשון שאף
המדרשים והברייתות אינם משתמשים בו כמעט, מה שמגלה ספקות לגבי כוונת
ומטרת כותב הספר שמא נכתב בלשון קדומה באופן מכוון וממילא מנין שלא נכתב
סמוך להדפסתו בלבד.

ו) יש השוואה בין סיפור ביוסיפון שהוכנס לספר הישר בשינוי האישים והרקע.
ז) בספר הישר מובאים כל מיני מעשיות לפרטי פרטים כגון שמות מפורטים של בני
המשפחות וכיו"ב, ובהנחה שהדברים לא נכתבו בנבואה הדבר מעלה שאלה לגבי
מקורותיו של הספר באופן כללי אם הוא בר סמכא.

ח) עי' עוד במאמרו של הרה"ג יצחק ישעיה ווייס הנדפס בכמה מקומות (ישורון, רב
פעלים לר"א בהגר"א הוצאת מישור, קולמוס, ברכת אלישע), וכן בהערותיו של
מהדיר הספר מעשי הצדיקים למוה"ר אברהם כלפון, ועוד.

